

СТАНДАРД 13.

**УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ
И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА**

Стандард 13 : Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Опис тренутне ситуације

На Технолошко-металуршком факултету Универзитета у Београду студенти активно учествују у раду Факултета путем својих изабраних представника у органима управљања, као и кроз самостално деловање Студентског парламента. Њихово учешће је од изузетног значаја у готово свим активностима које се односе на процес самовредновања и унапређења квалитета рада Факултета, а у појединим сегментима та улога је незаменљива.

Поред формалног учешћа преко представника у телима Факултета, студенти континуирано доприносе побољшању квалитета наставе и студирања кроз пружање повратних информација о различитим аспектима рада Факултета. На овај начин студенти имају могућност да изразе своје мишљење о квалитету наставног процеса, условима студирања и организацији наставе, као и да предложе конкретне мере за њихово унапређење.

Студенти су укључени у процес самовредновања преко својих представника кроз учешће у следећим органима и телима:

- Савет факултета - 15% представника студената (4)
- Наставно-научно веће - 20% представника студената (9)
- Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету – 20% представника студената
- Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету - 20% представника студената

Студенти преко својих представника у Савету факултета имају право гласа по свим питањима, док у Наставно-научном већу имају право гласа по питањима унапређења квалитета. На овај начин могу директно да утичу на политику контроле и побољшања квалитета, као и на усвајање општих аката којима се ова област регулише.

Студентски парламент Технолошко-металуршког факултета (у даљем тексту СПТМФ) одржава континуирану комуникацију са студентима путем званичних студентских група, електронске поште и редовних консултација. На тај начин се омогућава правовремено препознавање и решавање текућих проблема у настави, организацији испитних рокова и свакодневном студентском животу. Студенти активно износе своје ставове, примедбе и предлоге за унапређење квалитета наставног процеса, а представници СПТМФ-а ове информације редовно прослеђују надлежним телима Факултета. Оваквим приступом обезбеђује се стална повратна веза између студената и управе Факултета, што значајно доприноси процесу самовредновања и унапређења квалитета наставе.

Једна од значајних активности СПТМФ-а, која има директан утицај на процес самовредновања и проверу квалитета наставе, јесте анализа пролазности студената по предметима и наставницима. Ова анализа се спроводи систематично и обухвата више аспеката процене наставног процеса.

У оквиру активности се прати пролазност по предметима и наставницима, и то након завршетка шест испитних рокова од уписа предмета, како за јесењи тако и за пролећни семестар. Поред тога, врши се и анализа пролазности након сваког појединачног испитног рока. Прикупљени подаци се детаљно обрађују у оквиру СПТМФ-а и представљају важан инструмент у идентификовању потенцијалних проблема у наставном процесу.

Циљ ових анализа није само статистичко праћење успеха студената, већ и уочавање могућих неуједначености у критеријумима оцењивања, као и разлика у квалитету реализације наставе између различитих предмета и наставника. На основу резултата ових анализа могуће је благовремено уочити предмете на којима студенти постижу слабије резултате и испитати разлоге за такве трендове — било да се ради о преоптерећености студената, сложености наставних садржаја или недовољно јасно дефинисаним критеријумима оцењивања.

На овај начин анализа пролазности представља важан алат у процесу унапређења квалитета наставе, јер омогућава да се на основу објективних показатеља планирају и спроводе корективне мере усмерене ка постизању веће транспарентности и правичности у оцењивању, као и ка унапређењу ефикасности наставног процеса у целини.

СПТМФ активно учествује у доношењу одлука које се тичу студентских питања у Савету факултета и Наставно-научном већу, кроз своје представнике.

Сви студенти Факултета редовно учествују у попуњавању званичних факултетских анкета о квалитету наставе за све предмете студијског програма које су положили и све наставнике који су ангажовани на тим предметима. Све ове анкете попуњавају се анонимно. На овај начин сваки студент има прилику да директно учествује у процесу самовредновања и провере квалитета.

Посебан допринос остварује се кроз програм *Студента-ментора* намењен првој години основних академских студија. Студенти ментори, у сарадњи са Студентским парламентом и наставним особљем, пружају подршку бруцошима у прилагођавању академском окружењу, организацији обавеза и решавању текућих недоумица. Овај вид сарадње омогућава рано уочавање потенцијалних проблема, брже реаговање на потребе студената и успостављање боље комуникације између студената и Факултета. На тај начин се доприноси стварању квалитетније академске атмосфере и већем нивоу укључености студената у унапређење квалитета студирања.

Након завршене прве године студија студенти прве године су у прилици да кроз анонимне анкете СПТМФ изразе своје мишљење о квалитету наставе у првој години студија, дају општи утисак о квалитету предавања, вежби и слично, чиме се обезбеђује додатни ниво праћења квалитета и уочавања потенцијалних проблема у почетним годинама студија.

Такође, СПТМФ редовно спроводи анализу пролазности студената, као и анализу молби за условљеност предмета, са циљем утврђивања оправданости постојећих предуслова и идентификовања предмета код којих би конкретни предуслови (како за упис, тако и за слушање предмета) могли бити кориговани. На основу ових података могуће је препознати предмете са израженим тешкоћама у савладавању градива и покренути иницијативе за унапређење програма.

Процена испуњености стандарда 13

На основу претходно изнетих чињеница и докумената у Прилогу, може се закључити да је на Технолошко-металуршком факултету испуњен Стандард 13. у задовољавајућој мери.

Анализа слабости и повољних елемената (СВОТ анализа)

УНУТРАШЊИ ФАКТОРИ			Оцена значаја
Снаге	• Факултет испуњава стандардом предвиђене обавезе.		++
	• Активан студентски парламент.		+++
	• Различити параметри (објекти анкетања) праћења квалитета током студија.		+++
	• Активно учешће студентских представника у телима факултета		++
Слабости	• Мали број студената заинтересованих за учешће у раду факултета		++
	• Не постоји довољно висок ниво свести о значају студентске анкете.		+++
	• Питања у студентским анкетама могу бити боље дефинисана.		++
	• Слабо дефинисање и спровођење мера на основу резултата анкете.		+++
СПОЉАШЊИ ФАКТОРИ			
Претње	• Негативна оцена привредних субјеката о студентима Факултета које запошљавају.		+++
	• Смањен интерес/мотивисаност заинтересованих страна за попуњавање анкете.		++
	• Препоручене анкете које не одражавају на прави начин оцену студената.		++
Прилике	• Едукација студената о значају анкета и објективности приликом њиховог попуњавања.		++
	• Контакт са бившим студентима и њихово мишљење о квалитету,		++
	• Подстицање наставника да користе студентска анкету као алат за побољшање квалитета наставе.		++
	• Јачање програма студентских ментора и проширење њихове улоге на све године студија.		+++
СОП анализа	28	18	
	41	30	

СОП анализа за Стандард 13 показује да су слабости у односу на прилике ($W - O = 41$) најизраженији сегмент и указују да недовољна укљученост студената, недовољно развијена свест о значају анкета и неефикасно коришћење резултата анкета значајно ограничавају унапређење система квалитета.

Слабости у односу на претње ($W - T = 30$) указују да интерни недостаци могу појачати ризике као што су негативна перцепција студената од стране привреде и слаб одзив на анкетање.

С друге стране, снаге у односу на прилике ($S - O = 28$) показују солидан потенцијал - активан студентски парламент, више индикатора праћења квалитета и учешће студената у телима факултета пружају добру основу за развој менторских програма, едукацију студената и укључивање бивших студената.

Снаге у односу на претње ($S - T = 18$) су умерене и нису довољне да ублаже све ризике без унапређења постојећих слабости.

Приоритети су: подизање свести студената о значају анкета, боље дефинисање питања и мера на основу анкете и јачање менторских програма.

Предлог корективних мера

1. У сарадњи са Студентским парламентом, мотивисати студенте за праћење стања у настави и предлагање мера за побољшање квалитета.
2. Заједно са представницима Студентског парламента учествовати у формирању и анализи студентских анкета и других података по питању пролазности, вредновања студијских програма, оптерећености студената и осталих параметара за оцену квалитета.
3. Интензивирати активности као што су консултативни састанци и семинари о предностима и значају студентске ангажованости у раду стручних тела факултета, односно, предностима и значају објективног изношења мишљења и ставова у процесу самовредновања и оцењивања квалитета факултета.
4. Прописати корективне мере према којима би се утицало на реализацију наставе са циљем побољшања квалитета студијског програма.
5. Оснажити канале сталне комуникације са студентима (званичне групе, мејлови, консултативни састанци) како би се омогућила правовремена размена мишљења и решавање проблема.
6. Интензивирати састанке студената ментора и представника СПТМФ-а за идентификовање и решавање проблема.

Показатељи и прилози за стандард 13:

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета